

'Fluba "flizan nen Pɔl -a cren -te

Korenti

'nɔn le

1 ¹An 'bɔ Pɔl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen an dre Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te 'kʊ 'vale -kaa 'bʊ Zozizan Timote -a. Kʊa cren -te Bali -le -leglizi nen Korenti fla bɛ -a -ji 'nɔn le. ɛn e ya 'nyian Bali -le minnun pɛɛnɔn nen Akai 'leglɔn 'ji bɛ -wee vɛ -a.

²-Kaa 'tʊ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fʊdʊ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Bali muo 'fɔ 'wɪ nen Bali -a dre Zozinɔn le bɛ -a man

³-Kaa Bali 'tɔ bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi 'tʊ 'a. ɛn -yɛɛ cɪ 'tʊ 'nen min nyrinda -sɛan 'da 'bɛ -a. E ya Bali nen e -kaa 'koe -tɔa -kaa da bɛ -a.

⁴Yra yɪdʊ pɛɛnɔn nen e bɔa -kaa man bɛ e -kaa 'koe -tɔa -kaa da. Yaa dra zɪɛ 'nan -e -kaa 'bɔ 'nyian, -kaa -kɔla 'wʊ minnun nen yra yɪdʊ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn bɔa 'o man bɛ, o 'koe 'tɔdʊ -a 'o da. Zɪ Bali 'bɔ -kaa 'koe 'tɔ -kaa da bɛ -a -tʊwli 'nen 'nyian -kaa dra -wee 'le. ⁵E ya 'wɪ 'kpa -a 'nan -kaa yra ye 'kaga -kaa ya Crizi -le vɛ -a -le 'wɛan. ɛn e ya 'nyian 'wɪ 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa 'koe -tɔa -kaa da 'kpa tɪglɪ.

⁶-Yee 'wɛan -te kʊ ya 'kʊ yra yʊnan bɛ, e ya 'cɛɛ 'wɪ 'yi 'a. Kɔɔ kʊ yra ye 'nan -e 'ka 'koe 'e 'kɔn 'ka da, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ɛn -te Crizi 'kʊ 'koe -tɔa 'kʊ da bɛ, e ya 'cɛɛ 'wɪ 'yi 'a 'nyian. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ e 'ka 'koe -tɔa 'ka da, ɛn e 'ka 'man -tɔa 'pleble yra yɪdʊ -tʊwli 'nen e bɔa -kaa pɛɛnɔn man bɛ -a -ji. ⁷Wɪ zɪɛ -yee 'wɛan bɛ, nyɛn 'ka 'kʊ 'ji 'cɛɛ 'wɛan dɪ. Kɔɔ kʊa -tɔa 'nan, -te ka ya 'ka yra yʊnan 'le 'kʊe 'wɪ 'zʊ bɛ, Crizi -taa 'ka 'koe 'tɔlɛ 'ka da 'le 'kʊe 'wɪ 'zʊ 'nyian.

⁸Kʊ 'bʊ Zozinɔn, kʊ ya 'vale 'ka -tɔ 'nan yra yɪdʊ -dan tʊ 'bɔ 'kʊ man Azi 'leglɔn 'ji. Yra yɪdʊ zɪɛ e 'nan 'kʊ da 'e 'ciɪla 'da. 'Kʊ 'koe 'si 'kʊ da 'fo, ɛn 'kʊ 'ci nrɔn 'nan 'kʊ 'wulo 'ka 'bɔala 'va 'dɪ. ⁹Wɪ 'kpa, -a -cin -tɔ 'kʊ 'ji

'nan minnun 'ta 'ku -teeman. Bali -si -nɔn 'nan 'wɪ zɪe 'e bɔ 'ku man -e 'ku vɪle 'ku yi -tera 'ku 'bɔ 'fli da dɪ. 'Pian -e 'ku yi -tera Bali 'bɔ nen e minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ -a da. ¹⁰Bali 'bɔ zɪe -yɛɛ 'ku 'sɔ -kadɪ nen e 'ta paan bɔa 'ku man bɛ -yrɔ. En yaa dra tian cɛɛɣvɔ yi -a zɪ. En 'nyian bɛ, 'ku 'bli a -yrɛ 'nan, yaa dra tian 'trilii. ¹¹'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ -tɔa 'ku 'wlu Bali trɪv 'badɪ -a 'kɪvɛ. -Te min "kaga -a dre zɪe, -a -nan nen Bali -taa "yi "drele 'kɪvɛ, -e "yi "nen Bali -a dre 'kɪvɛ zɪe -yɛɛ "wean bɛ, min "kaga 'o Bali muo "fɔ.

Pɔl -a 'vɪ 'nan 'e -ciala Korenti, 'pian ya'a 'nyian -kɪvɛ dɪ. -Mɛ "le "wean?

¹²'Wɪ nen 'ku 'ci "nranman bɛ -nyrɛn 'nan, 'ku 'wulo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tea 'ku da dɪ. Kɔɔ ku ta 'wɔ min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'va 'ku 'ci 'fɪdaa "le zɪ Bali -a dra bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɪv. En 'ka 'va nen kɪvɛ dre "bɪv. 'Pian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cɛɛ -maan ku 'wɪ zɪe -a dre dɪ, Bali -le "yi "nen. ¹³En 'nyian bɛ, ku 'ka "vale 'nan 'ku 'wɪ nen e "mlianla 'ka da bɛ 'ku crɛn -tea 'cɛɛ 'fluba 'ji dɪ. -Te kaa ta 'vɪ bɛ, 'wɪ nen kaa 'man bɛ, te -a 'bɔ nen, 'wɪ 'pee -cin 'ka 'ku 'ji -a -sru "dɪ. -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa 'wɪ 'gɪvɛ -a -ci manle 'kpa tɪglɪ. ¹⁴'Wɪ 'bɔ zɪe kaa -ci mandɪ 'sia 'sezɛnɔn 'va. -Nyrɛn 'nan yi nen Minsan Zozi -taa "man "bɛ, 'ka 'ci -taa "nranle 'kɪvɛ "wean en 'ku 'ci -taa "nranle 'cɛɛ "wean.

¹⁵'Wɪ zɪe an yi -tera "da 'kpa tɪglɪ, -a -nan nen maan 'pla 'nan 'an 'lɔ "flizan wo 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "yi "yɪ "nyian. ¹⁶Maan 'pla 'nan 'an 'ciɪla 'ka 'va -e 'an 'ku Masedɔa 'leglɔn 'ji. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an "sia Masedɔa 'leglɔn 'ji bɛ, -e 'an 'ciɪla "nyian 'ka 'va. Maan dra zɪe 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko Zude 'leglɔn 'ji bɛ, -e 'kaan 'nɔn -si le. ¹⁷'Wɪ zɪe -a -cin nen paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drele dɪ. Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan 'an wei a "flivli "dɪ! En te 'ka 'ci "nrɔn 'nan an 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɪv dɪ! Kɔɔ waa ve 'wɪ man -inyan, te e ya -cɛɛɛ -a.

¹⁸Bali a 'kɪvɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a. 'Wɪ nen 'ku 'ji bɛ, -a 'bɔ nen kɪvɛ 'vɪ 'cɛɛ. 'Wɪ 'pee -cin 'ka 'ku 'ji -a -sru "dɪ. ¹⁹-A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali -pt Zozi Crizi wei 'ka "flivli "dɪ. 'Wɪ nen yaa 'vɪ bɛ yaa dra. 'An 'bɔ 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ. ²⁰'Wɪ 'kpa, 'wɪ "yi pɛɛnɔn nen Bali 'e 'nan 'e 'cɛn 'e dra minnun le bɛ, Zozi Crizi 'bɛ dre -a 'le sɔɔzan -a. -Yɛɛ "wean -kaa -ciala Zozi Crizi -va, -e -kaa vɪ 'nan 'e dre zɪ 'nan -e Bali 'tɔ 'e dre -dan. ²¹-A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ bɛ -kaa man -tɔa 'pleble Crizi -le 'wɪ 'ji. -Yɛɛ -kaa 'si "va 'yɛɛ 'nyranman 'panɔn 'a, ²²en e -kaa -kɔnnen 'pla 'yɛɛ vɛ -a. Yaa dre 'yɛɛ lei 'saun 'nɔndɪ -a -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ "le "yi "nen e -taa -a -nɔnle -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛde -le 'wɪ 'zɪv.

²³Bali 'bɛ cɪ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a, -te an 'wlu 'sɛn bɛ, 'e 'wɪ "nen -kɔn 'mɛn. Fɛ -le "wean nen ma'an 'nyian 'lɔle 'ka 'va dɪɛ, -nyrɛn 'nan an 'ka "vale 'an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'kɪglɔ -e 'ka 'ta 'e dre -trɔdrɔ dɪ. ²⁴En ku 'ka -a -wɛɛnan 'nan, kɪvɛ nen ku -kɔan "tin 'banɔn 'a 'cɛɛ yi -teradɪ Zozi da da dɪ. 'Pian ku ya -a -wɛɛnan 'nan 'ku "paa 'ka 'va -e ci "nrandɪ 'e 'kɔn 'ka 'lɔ. Kɪvɛ -tɔa 'nan 'ka man a 'e 'tɔdɪ 'pleble 'cɛɛ yi -teradɪ Zozi da -ji.

2 ¹An 'ka "vale 'ka 'ta 'e dre -trɔdrɔ di. -Yee "wean maan 'yɪ "yi -e 'an vɪle 'an 'lɔ 'pee wɪ 'ka 'va di. ²Cɛɛ 'an 'ci 'nranman paan, en -te an 'ka 'ta dre 'trɔdrɔ bɛ, -tunun 'bɛ 'an 'ci 'nranman 'nyian? E 'ka "fo "di. ³Wɪ zɪɛ -yee "wean nen an 'fluba 'tɔ cɾɛn -te 'cɛɛ. Maan dre zɪɛ 'nan -e "mɛɛn vɪnan 'an "lɔ "bɛ, te ka 'wɪ -mie paala "da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan 'ka 'bɔ nen ka ci 'nrandɪ -nɔan 'mɛn bɛ 'kaan 'ta dre -trɔdrɔ di. An yi -tera "da 'nan -te ci 'nrandɪ a 'an 'lɔ bɛ, -a 'wɪ -taa 'nyian "cee 'ci 'nranlɛ. ⁴Fluba zɪɛ, tɔ nɛn an ya -a cɾɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ, te 'cee 'wɪ 'an 'ta dre 'trɔdrɔ, en te 'wɪ "naan 'an man. Maan cɾɛn -te 'cɛɛ 'an yɾa le yɪɛ 'yi 'a. Ma'an cɾɛn -te'lɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka 'ta 'e dre -trɔdrɔ di. 'Pian maan cɾɛn -te 'cɛɛ 'nan -e 'ka -tɔ 'nan an 'ka ye "yi 'kpa tɔglɪ.

Min 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ waa man wɪ "cɛa

⁵'Ka 'va min -tɔ -le 'wɪ 'wɪdɪ "nen yaa dre 'mɛn bɛ, e min ta dra -trɔdrɔ. Maan ve 'cɛɛ 'nan 'an 'saza "cɛɛ 'yaan 'ta dre 'trɔdrɔ di, e 'ka pɛɛnɔn 'ta dre 'trɔdrɔ. 'Pian e 'ka "le 'an -blɔlɔo -sɛn 'va "di, e min "kaga 'ta dre 'trɔdrɔ 'ka yei. ⁶Min zɪɛ, 'wɪ nen 'ka 'va min "kaga 'ci dre 'tɔwɪlɪ ɛn waa "nen kɔɔn -yɾɛ "bɛ, e 'bɔ "yi. ⁷Bɛ nen 'gʊɛ, 'ka man wɪ 'cɛ, -e 'ka "koe "tɔ 'e da. "Tɔgɔ -a -pɛ -sru 'e tɔa, -e -a "koe 'e 'si 'e da "fo. ⁸-Yee "wean an 'ka trɔv "baa, 'ka -kɔɔn -yɾɛ 'nan kaa ye "yi. ⁹Fluba nen maan cɾɛn -te 'cɛɛ bɛ, kaa ta wɪ dre. An 'ka muo -fɔa. 'Ka 'nanjɛndɪ -le "wean nen maan dre zɪ ɛn kaan wei 'man "yi. ¹⁰Min nen kaa man wɪ 'cɛ bɛ, 'an 'bɔ "nyian "an man wɪ "cɛa. ɛn -te e ya paan "mɛn 'saza 'a bɛ, maan man wɪ 'cɛ 'cee "wean, Crizi a 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji. ¹¹Maan dre zɪɛ 'nan -e Satan 'e vɪle 'e -kaa man yɪ di. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wɪ zɪɛ Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nen e dre Troas bɛ -nyɾɛn 'gʊ

¹²An 'bɔla Troas fla, ɛn an Crizi -le 'wɪ 'nɔɔnɔn 'vɪ min pɛɛnɔn lɛ. Minsan -a -si 'lɛ 'sɔ 'mɛn 'kpa tɔglɪ. ¹³'Pian te 'an 'ci 'kla 'tra "di, kɔɔ ma'an 'an "bɔv Zozizan Tit yɪle di. -Yee "wean nen an 'si 'nan nun, ɛn an Masedɔa 'leglɔn 'ji si 'sia.

Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ

¹⁴-Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa dre ɛn Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ. ɛn e -kaa sɛn Crizi -le -guliga -va. Yaa dre zɪɛ 'nan -e -cee "wean min pɛɛnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "le 'nan -lazɪglɔ nen -a -koei "a 'nɔɔnɔn bɛ -yɛɛ cɪ fuilanan "man. ¹⁵Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔɔnɔn ve minnɔn pɛɛnɔn lɛ. Bali "le 'va bɛ, -yɛɛ cɪ "le -lazɪglɔ nen -a -koei "a 'nɔɔnɔn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔɔnɔn ve minnɔn nen o ya -si nen e o "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da bɛ -wɪɛ. ɛn -kaa ve minnɔn nen o ya -si nen e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ -wɪɛ. ¹⁶Minnɔn zɪɛ "o "kui maan "wɪdɪ -e -kadɪ 'e dre -wee vɛ -a. 'Pian minnɔn nen "o "kui maan "yi "bɛ, 'belɪdɪ nen ya'a 'nyaan dɪɛ -yɛɛ dra -wee vɛ -a. Crizi -le 'wɪ 'nɔɔnɔn zɪɛ, -tɪ -pɛ 'bɛ "sɔa -a vɪdɪ -a?

¹⁷Kue ve be, ku 'ka minnun nen o Bali wei baaman -e 'o fe -wee "a be waa dt. 'Ku 'ci 'fidaa 'a nen ku Crizi -le 'wt ve minnun le. Ku ya Crizi 'sunon 'a. Bali 'bo 'be 'nyranman zte -a -peba 'wu 'ku 'lo, en -a le nen kua -sru "ve.

-Tie -maan en Zozi 'le 'pasiazan 'to "yi boala?

3 ¹-Te ku ya 'winun zte -a vnan be, -a -ci nen 'nan ku ya 'ku 'fli 'to "yi -weenan? -Te 'be "cee die, ku ya -a -weenan 'nan 'ku 'wt dra "le min -mienun -le 'wt 'zu? Koo 'nyranman nen waa "paa be, waa 'fluba -koonman 'cee, en 'nyranman nen waa 'pa 'ka 'va be waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lo. -Ceje, 'kue ve 'ka zi dt. ²'Pian 'ka 'bo cee ci "le 'kue 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wt 'zu. En 'fluba zte -yee ci 'e 'cren -tedt 'ku souba ji. Min -tudv peenon 'a ye, en o -kolaman -a ta vidt -a. ³-A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nen Crizi -a cren -te be -a. 'Nyranman nen kua 'pa be -a va nen e ciula en yaa cren -te. Ya'a cren -tele -gla 'yi 'a dt, en ya'a cren -tele -kole 'fui da dt. 'Pian Bali nen -a yie a "man "be -a lei va nen e ciula en yaa cren -te. Yaa cren -te 'ka souba ji, en 'ka souba zte e ya nen -a.

⁴Fe -le "wean nen 'ku "koe "a 'ku da 'wt zte -a vnan be, -yee ci 'nan Bali nen e ciula Crizi -va en e 'ku 'pa 'sia be, ku yi -teala "da. ⁵Koo -a -cin 'ka 'ku 'ji 'nan, 'ku 'pe "soa 'wt zte -a dredit -a 'ku 'bo 'a dt. 'Pian Bali 'pleble -noon 'kue, -a -nan nen ku -kolaman 'wt zte -a dredit -a. ⁶'Wt 'kpa, -yee -maan ku -kolaman Crizi -le 'wt 'nokonon vidt -a minnun le. 'Wt 'nokonon zte -yee -kolaman min -plidi -a Bali man 'nyian 'e 'pee. E 'ka "le -pei -to winun nen 'e 'cren -tedt -e min 'e 'ta wola "da "be -yee 'wt 'zu dt. 'Pian Bali lei 'saun 'bo 'be dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -toa 'nan 'ta woadt -pei -to winun da min 'bo 'le 'pleble 'a be e min -noon "ka le, 'pian 'belidt nen ya'a 'nyaan die Bali lei 'saun 'be -noon "min le.

⁷'Wt nen e dre Moizi tv va 'li be, -kaa ci "nrkon "da! -Pei -to winun 'bo a 'e 'cren -tedt -kole 'funun da, en Moizi -ta 'e 'lo le -a Izrael 'non 'va. Moizi yra "bia "bu -yee "wean Izrael 'non 'ka -kolale -a yra -nanjendi -a dt. 'Pian te 'be 'ka 'monle dt. -Pei -to wt nen 'be min -noon "ka le be, -a 'sudi -maan nen Bali -le -dan Moizi yra bii "bu zte. ⁸-Yee "wean -kaa -to 'nan, min nen e Bali lei 'saun "sua be, e Bali -le -dan boala e -ciala "da.

⁹-Kaa 'yi 'nan min nen e -pei -to winun 'vt minnun le be, e Bali -le -dan koon, 'pian te -pei zte e min -noon "ka le. -Yee "wean -kaa -to 'nan min nen e 'wt 'nokonon ve minnun le be, e Bali -le -dan -koonman e -ciala "da. Koo minnun zte Bali o 'siala min tigt 'a 'e 'le. ¹⁰-Te waa "fli zte -a koon 'e cin man be, Bali -le -dan tede be e 'ka fe -tv -a -yee -dan "flizan man dt. ¹¹-Kaa 'yi 'nan -pei -to winun nen wa'a 'fule -trilii die, o Bali -le -dan koon min le. -Yee "wean -kaa -to 'nan 'wt 'nokonon nen e ya -nan 'li 'trilii be, e Bali -le -dan -koonman e -ciala "da.

¹²'Wt zte -a le nen 'ku 'bli ci, -yee "wean ku 'wt ve 'ku 'ta le 'ku "koe "a. ¹³'Kue ve be, ku'a 'yra tea "le Moizi -le 'wt 'zu dt. Koo e so 'pa 'e yra 'nan

-e Izrael 'nɔn 'o vɪle 'o -tɔ 'nan -a yra nɛn e "bia bɛ e dra tʊ "wɛnnɛn 'wlu dɪ. ¹⁴En Izrael 'nɔn 'bɔ 'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyu. -Yee "wɛan -e 'e bɔ cɛɛgv yi -a bɛ, -te o ya Bali -le -pei 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a tian 'e 'padɪ "da, ɛn wa'a 'ci maan dɪ. 'Pian min nɛn 'o 'vale Crizi -a o drɛ min -tɔwli "a bɛ, -a san lɛ nɛn sɔ zɪɛ e -kɔɛn 'e 'sidɪ "da. ¹⁵'Wɪ 'kpa, cɛɛgv yi -a tian bɛ, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a 'e 'padɪ -wee 'wɪ 'ci mandɪ da. ¹⁶'Pian -te Izrael 'nɔn 'bɔ 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn 'o 'fli -nɔn Minsan lɛ bɛ, sɔ zɪɛ e "sia -wee 'wɪ 'ci mandɪ da. ¹⁷Minsan nɛn maan 'vɪ 'nan 'o 'fli -nɔn -yɛ 'gʊɛ, Bali lei nɛn maan ve. Kɔɔ min nɛn Bali lei 'saun -a "paala bɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "da "dɪ. ¹⁸-Kaa 'bɔ 'gʊɛ, sɔ 'ka "nyian 'e 'padɪ -kaa yra dɪ. -Yee "wɛan -kaa Minsan -le -dan ye tɪglɪ. -Te -kaa ya -yee -dan 'bɔ 'nanjɛnnan bɛ, e -ko -kaa liladɪ -a, te e -ko 'padɪ -a "da, -e -kaa drɛ "le -yee 'wɪ 'zʊ. Minsan 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a dra 'yee lei 'saun 'a.

Pɔl -le 'nyranman

4 ¹Bali 'ku nyrinda 'si, ɛn e 'yee 'wɪ 'nɔnɔn vɪdɪ -pɛba 'wɔ 'ku 'lɔ. -Yee "wɛan 'ku "koe 'ka 'sia 'ku da 'nyranman zɪɛ -a 'panan dɪ. ²En 'wɪnɪn nɛn min -a dra 'e yɔɔdɪ te o min -tɛa 'yra -a bɛ, ku 'ka "vale 'ku dra dɪ. ɛn ku'a minnɪn see "paaman 'ku wei -a 'nan -e 'o yi -tera Zozi da dɪ. ɛn "nyian ku'a Bali wei baaman dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ ku'a dra dɪ. 'Pian 'kʊɛ vɛ bɛ, 'ku 'ci 'fɪdaa 'a nɛn ku Bali -le 'wɪ tɪglɪ ve minnɪn lɛ 'wein. 'Wɪ nɛn kʊa dra -e minnɪn pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan, 'nyranman 'gʊɛ -a 'pazan nɛn kʊa bɛ, -nyɛn zɪɛ. Bali 'bɛ cɪ 'kʊɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a.

³'Bɛ a zɪ, 'pian -te Zozi 'le 'wɪ 'nɔnɔn nɛn kʊa ve minnɪn lɛ bɛ, -a -ci a tian 'e yɔɔdɪ min -mienun man bɛ, 'wɪ zɪɛ yaa -kɔɛnman 'nan, minnɪn zɪɛ o ya -si nɛn e o "sia Bali man -kɔɔbli bɛ -a da. ⁴Wa'a yi tɛala Zozi da dɪ, kɔɔ Satan nɛn e cɪ minnɪn zɪɛ -wee bali -a bɛ, e -wee 'wɪ 'ci mandɪ 'lɛ 'wɔ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'o vɪle 'o Zozi 'le 'wɪ 'nɔnɔn 'ci man dɪ. -Yee "wɛan Zozi Crizi nɛn e Bali -kɔɛnman minnɪn lɛ bɛ wa'a -yee 'tɛ 'san ye dɪ.

⁵'Kʊ 'bɔ 'fli -le 'wɪ "cɛɛ kʊa ve minnɪn lɛ dɪ, 'pian Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn nɛn kʊa ve minnɪn lɛ. Kʊa ve 'nan -yɛɛ cɪ Minsan -a, ɛn ku 'ka "sua 'wɪ zɪɛ -a Zozi 'bɔ 'le "wɛan. ⁶'Li bɛ, Bali -a 'vɪ 'nan:

«'Tɛ 'san 'e 'sɛn klun va!»

ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali 'yee 'tɛ 'san zɪɛ -a -sɛn 'ku souba 'ji. Yaa drɛ zɪɛ -e minnɪn 'o -yee -dan cɪ yɪ. -Yee -dan zɪɛ -a 'bɔ nɛn Zozi Crizi -a -kɔɛnman minnɪn lɛ.

⁷'Pian Bali -le 'tɛ 'san nɛn e -sɛn 'ku souba 'ji zɪɛ, e ya 'e 'padɪ 'ku 'ji 'le 'nan 'ku yɪfɛ -dan lɛ 'wɪ 'zʊ. Bali -a 'pa 'ku 'bɔ nɛn ku cɪ -pɔ "tun "a 'gʊɛ 'ku 'ji. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnɪn 'o -tɔ 'nan -yee 'plɛblɛ nɛn -a -kɔɛn "manve "ka "dɪɛ, -yɛɛ -maan 'ku -yee 'nyranman "paa, 'pian 'ku 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a "cɛɛ dɪ. ⁸'Kʊ yra ye minnɪn lɔ -pɛ pɛɛnɔn 'ji, 'pian ku'a 'klanman 'bɛ 'lɔ dɪ. Tʊ -mie bɔa "bɛ 'wɪ nɛn kɔ 'ku drɛ bɛ ku'a tɔa dɪ, 'pian 'ku 'pɛ -sru 'ka 'tɔaman

di. ⁹En tu -mie bɔa "bɛ minnun 'tɛ "paa 'ku da, 'pian Bali 'ka 'e yie 'sia 'ku 'va di. En tu -mie bɔa "bɛ, minnun 'ku -tiala "tra, 'pian 'ku 'wulo bɔala 'va.

¹⁰Yi -tudv pɛɛnɔn man bɛ, 'ku 'ta a 'e "fluladı -ka lɛ "le zı e dre Zozi lɛ bɛ -yee 'wı 'zı. E dra zıɛ 'nan -e minnun 'o ci yı 'nan Zozi 'le 'belidı nen 'ku 'lɔ. ¹¹Fɛ nen maan ve zıɛ -yɛɛ ci 'nan, tu nen ku ya tian 'trɛ da 'gɔɛ, Zozi 'le 'nyranman 'padı -le "wɛan nen 'ku 'ta a 'e "fluladı -ka lɛ. 'Pian e ya zıɛ 'nan -e minnun 'o ci yı 'nan, 'ku 'bɔ nen -kadı a 'kɔɛ ve -a bɛ, Zozi 'le 'belidı nen 'ku 'lɔ. ¹²Zozi 'le 'nyranman nen kɔa "paa zıɛ, e 'ku 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian e 'belidı nen ya'a 'nyaan dıɛ -a -nɔan 'cɛɛ.

¹³E 'ku 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian te kɔa dra 'kɔɛ yi -teradı Bali da -le "wɛan. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tedı Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An yi -tɛala Bali da,

-yee "wɛan an -yee 'wı tin "baa.»

'Wı 'tɔwli zıɛ -nyrɛn 'kɔɛ ve -a. 'Ku 'bɔ "nyian "ku yi -tɛala Bali da, -yee "wɛan ku -yee 'wı 'nɔnɔn tin "baa. ¹⁴En "nyian bɛ kɔa -tɔa 'nan, Bali nen e Minsan Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, e 'ku wuanla -kanɔn 'va "le zı yaa dre Zozi lɛ bɛ -yee 'wı 'zı. Yaa dra zıɛ -e 'e 'ku -kaa pɛɛnɔn 'a 'e "srɔn. ¹⁵'Wı pɛɛnɔn zıɛ 'cɛɛ "wɛan nen kɔa dra. Kɔa dra zıɛ 'nan -e Bali -le "yi 'e fuila "man min "kaga 'va, -e 'o 'tɔ -dan nɔn Bali lɛ te waa muo -fɔa.

¹⁶'Wı zıɛ -yee "wɛan nen 'ku "kɔɛ 'ka 'sia 'ku da di. 'Wı 'kpa, 'ku 'kɔlɛ "kɔɛ 'a -nyannan, te e -ko sredı -a 'sezɛnɔn. 'Pian 'belidı nen Bali -a -nɔn 'kɔɛ bɛ, Bali "kɔɛ -nɔan -yrɛ 'e -trɛ yi -tudv pɛɛnɔn man. ¹⁷Yra yıdınun nen o bɔa 'ku man 'gɔɛ, o ya 'sezɛnɔn, ɛn o ya tu "wennen 'wlu. 'Pian e ya 'kɔɛ 'wı "yi "a, kɔɔ o ya 'ku 'man wɔɔnan -e Bali 'e -kɔla 'tɔ -dan nen -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dıɛ -a -nɔndı -a 'kɔɛ 'li "fo "le vɛ -a. ¹⁸Fɛ nen maan ve zıɛ -yɛɛ ci 'nan, fɛ nen min -a ye 'e yie -a bɛ, -a lɛ "cɛɛ 'ku 'bli ci di. 'Pian fɛ nen min 'ka -a ye 'e yie -a dıɛ, -a lɛ nen 'ku 'bli ci. Kɔɔ fɛ nen min -a ye 'e yie -a bɛ, -yee 'mɔndı a tu "wennen 'wlu. 'Pian fɛ nen min 'ka -a ye 'e yie -a dıɛ, e "mɔan 'li 'trilii.

Fɛ nen Pɔl 'bli a -yrɛ "bɛ yaa 'vı

5 ¹Kɔa -tɔa 'nan 'kɔlɛ nen ku ci -ji 'trɛda 'gɔɛ, e ya "le segle pannen 'wlu nen ku ci 'tu "wennen 'le vɛ -a. -Te e srɛ bɛ, 'kɔlɛ nen Bali -a dre 'e 'pɛ -a bɛ, e -taa -a -nɔnle 'kɔɛ. -Yɛɛ -kɔan "le 'kɔɛ 'kɔn tıglı 'le 'wı 'zı. Blamin "cɛɛ -tɔ 'e 'pɛ -a di. E ya laji, ɛn ya'a 'sreman 'li "fo "dı. ²'Wı 'kpa, 'bɛ nen ku ya tian 'trɛda 'gɔɛ, 'ku "kɔɛ "a -nyannan. ɛn ku ya "vale 'nan 'kɔlɛ nen Bali -taa -a -nɔnle 'kɔɛ bɛ 'e 'kɔn 'ku da 'va. ³Kɔɔ -te 'kɔlɛ zıɛ -nyrɛn 'ku da ɛn ku -ka bɛ, ku'a 'kɔan 'ku plıdı di. ⁴Fɛ nen maan ve zıɛ -yɛɛ ci 'nan, -te ku ya tian segle pannen 'gɔɛ -a 'wlu bɛ, 'ku "kɔɛ -nyaan ɛn ku -trunman. 'Pian e 'ka 'nan ku ya -kadı -wɛenan -e 'ku 'si segle pannen 'gɔɛ -a wlu di. E 'ka zı di, 'pian ku ya "vale 'ku 'kɔlɛ 'trɛ bɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'ku da, 'nan -e 'ku 'kɔlɛ nen -kadı a 'e pladı "man 'gɔɛ 'e lila 'kɔlɛ nen

'belidi a -yɾɔ "bɛ -a. ⁵En Bali -kaa 'man wɔv 'wɪ zɪɛ -yɛɛ vɛ -a. Kɔɔ e 'yɛɛ lei 'saun 'nɔn -cɛɛ 'yinun nɛn yaa 'plɑ -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛdɛ -a.

⁶-Yɛɛ "wɛan tɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'kɔ "kɔɛ "a 'kɔ da. Kɔvɑ -tɔɑ 'nan, -tɛ 'kɔlɛ 'gɔvɛ e ya tɪɑn 'kɔ da bɛ, tɛ kɔ ya 'kɔ 'sɪdɪ Mɪnsan man -kɔɔbli. 'Pɪɑn 'kɔ "kɔɛ 'ka 'e 'sɪdɪ 'kɔ da dɪ. ⁷Kɔvɑ Mɪnsan yɛ 'kɔ yɪɛ -a dɪ, 'pɪɑn kɔ yɪ -tɛɑlɑ "da ɛn kɔ ya -a -sru. ⁸'Kɔ "kɔɛ "a 'kɔ da tɔ pɛɛnɔn man. ɛn kɔ ya "vɑlɛ 'kɔ "sɪɑ 'kɔlɛ 'gɔvɛ -a -sru -e 'kɔ 'kɔ Mɪnsan "srɔn. ⁹'Wɪ nɛn e cɪ 'kɔ man 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan 'kɔ 'sɔ Mɪnsan lɛ. -Tɛ kɔ ya tɪɑn 'kɔlɛ nɛn 'kɔ da 'gɔvɛ -a -jɪ ɔɔ, 'kɔ 'sɔ -yɾɛ. ɛn -tɛ kɔ 'sɪ 'kɔlɛ 'bɔ -sru ɔɔ, 'kɔ 'sɔ -yɾɛ. ¹⁰Kɔɔ yɪ -tɔ bɔɑ "bɛ, -kaa tɔdɔ pɛɛnɔn bɔɑlɑ 'jɪ Crɪzɪ cɛɪn -da. Yɪ zɪɛ -a da nɛn 'nyranman nɛn mɪn -tɔ -a 'pɑ bɛ, yaa -sru "vɛ. Tɔ nɛn e ya 'trɛdɑ 'gɔvɛ, -tɛ 'wɪ "yɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, yaa man -kɔpɑ yɛ, ɛn -tɛ 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, yaa man -kɔpɑ yɛ.

Crizi -kaa yɛɪ "sɛn 'e cɪn va -kaa 'vɑlɛ Bali -a

¹¹Mɪnsan -taa 'kɔvɛ 'wɪ tɪn 'bɑlɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "kɪɑn "pɑɑ 'kɔ 'jɪ. -Yɛɛ "wɛan nɛn kɔvɑ -wɛɛman 'nan, 'wɪ nɛn kɔvɑ vɛ mɪnnun lɛ bɛ 'o man "yɪ -e 'o -sɔɔnɪlɑ Zɔzɪ -sru. Bali a -tɔɑ 'nan 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'kɔ man, ɛn -a -cɪn a 'ɑn 'jɪ "lɛ 'nan 'wɪ zɪɛ kɑɑ -tɔɑ 'nan -yɛɛ cɪ 'kɔ man. ¹²Kɔ 'ka 'kɔ 'fɪlɪ 'tɔ -wɛɛnɑn 'wɪnɔn zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ. 'Pɪɑn 'wɪnɔn zɪɛ kɔvɑ 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔlɑ 'kɔ 'sɪ -fɔdɪ -a. -E 'ka -kɔlɑ 'wɪ 'cɪ vɪdɪ -a mɪn -mɪɛnɔn lɛ. Kɔɔ mɪnnun zɪɛ 'o 'fɪlɪ -kɔɔnman fɛnɔn nɛn mɪn -a yɛ 'e yɪɛ 'ɑ bɛ -a, 'pɪɑn 'wɪ nɛn ɔ jɪ bɛ, e 'ka 'wɪ "yɪ "ɑ dɪ. ¹³-Tɛ kɑɑ yɛ 'nan, kɔ 'wɪ drɑ "lɛ mɪnnun nɛn 'o 'wɪlɔ 'ka ɔ da dɪɛ, -wɛɛ 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali 'tɔ nɛn kɔvɑ -wɛɛman 'nan 'e drɛ -dan. ɛn -tɛ kɑɑ yɛ 'nan, kɔ 'wɪ drɑ "lɛ mɪnnun nɛn 'o 'wɪlɔ ɑ ɔ da bɛ, -wɛɛ 'wɪ 'zɔ bɛ, 'cɛɛ "wɛan nɛn kɔvɑ drɑ.

¹⁴'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔvɑ drɑ bɛ, Crɪzɪ -lɛ 'kɔ yɪdɪ "yɪ "lɛ "wɛan nɛn kɔvɑ drɑ. Kɔvɑ -tɔɑ 'nan -yɛɛ mɪn pɛɛnɔn 'lɛjɪ -ka 'wɔ. E ya "mɛn "lɛ 'nan mɪn pɛɛnɔn 'bɛ kɑɑ. ¹⁵E mɪn pɛɛnɔn 'lɛjɪ -ka 'wɔ 'nan -e mɪnnun nɛn ɔ yɪɛ cɪ "man "bɛ, 'o vɪlɛ 'o 'kɔn 'trɛdɑ 'o 'bɔ 'fɪlɪ -jɪ dɪ. 'Pɪɑn -e 'o 'kɔn 'trɛdɑ Crɪzɪ nɛn e mɪn pɛɛnɔn 'lɛjɪ -ka 'wɔ, ɛn Bali -a wɪlɑn -kɑnɔn 'vɑ bɛ -yɛɛ vɛ -a.

¹⁶-Yɛɛ "wɛan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -kɑ'ɑ "nyɪɑn mɪn -nɑnjɛɑn 'e 'kɔlɛ man -e -kɑɑ -yɛɛ 'wɪ vɪ dɪ. -Tɛ 'wɪ zɪɛ -a 'bɔ -kɑɑ drɛ Crɪzɪ lɛ 'e tɛdɛ ɔɔ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -kɑ'ɑ "nyɪɑn Crɪzɪ tɔɑ -pɛ zɪɛ 'bɛ 'jɪ dɪ. ¹⁷Fɛ nɛn mɑɑn vɛ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -tɛ mɪn drɛ Crɪzɪ -lɛ vɛ -a bɛ, e ya "lɛ Bali ɑ drɛ mɪn -trɛ -a. Mɪn nɛn e cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ, 'bɛ yɪ -kɑ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ -yɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn drɛ 'e -trɛ. ¹⁸ɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e "sɪɑ Bali vɑ. E cɪlɑ Crɪzɪ -vɑ, ɛn e -kɑɑ yɛɪ "sɛn 'e cɪn va -kɑɑ 'vɑlɛ 'e 'bɔ 'ɑ. Bali 'bɔ 'bɛ -a 'nyranman -pɛbɑ 'wɔ 'kɔ 'lɔ 'nan 'kɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪ mɪnnun lɛ. ¹⁹'Wɪ 'kɔpɑ, Bali cɪlɑ Crɪzɪ -vɑ, ɛn e mɪnnun pɛɛnɔn yɛɪ "sɛn 'e cɪn va 'o 'vɑlɛ 'e 'bɔ 'ɑ. 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn blɑmɪn -ɑ drɛ 'e 'cɛn bɛ, yɑ'ɑ 'pɑlɛ 'bɛ man dɪ, ɛn e 'wɪ zɪɛ -ɑ drɛ. E 'kɔ 'pɑ 'sɪɑ 'nan 'kɔ -nɑn 'sɪnɑn 'pɑ mɪnnun lɛ.

²⁰Yee "wean ku dre Crizi -le 'pasianɔn 'a. 'Ku 'va nen Bali -ciala -e 'e 'wɪ 'pla minnun le. 'Wɪ nen kua ve bɛ, -nyren 'nan: «Ka yra 'si! 'Ka 'wɪ 'man -e 'ka yei 'e 'sen 'e cin va 'ka 'vale Bali -a.» ²¹Crizi 'ka 'wɪ 'wɪdɪ 'tuwɪ "drele dɪ, 'pian Bali -cee 'wɪ 'wɪdɪ "nen 'wɪ 'bɔ 'man. Yaa dre zɪɛ 'nan -e -kaa dre min tɪglɪ 'a 'e lɛ, 'wɪ nen e 'bɔ Crizi man zɪɛ -yee "wean.

Pɔl minnun tru "baa 'nan 'o 'wɪ Bali -le "yi "man

6 ¹'Ku pɛɛnɔn nen ku 'nyranman 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ, ku 'ka tru "baa 'nan Bali -le "yi "nen yaa dre 'cɛɛ bɛ, te 'ka 'tʊ -e -a "nen 'e 'fʊ 'e "tʊn "dɪ!

²Kɔɔ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tʊ "yi "man "bɛ,

an -taa 'wɪlɛ 'ka man.

ɛn yi nen

an minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ,

an "paa 'ka 'va.»

Kua ve 'cɛɛ 'nan, tʊ "yi "nen Bali -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'bɔ 'gʊ. ɛn yi nen Bali -a 'vɪ 'nan e minnun "sia 'wɪ 'ji bɛ, -yɛɛ 'bɔ 'gʊ.

³'Ku 'ka 'vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'wɪdɪ 'kʊɛ 'nyranman man dɪ. -Yee "wean kua -wɛɛman 'nan, te 'kʊɛ 'wɪ dɛdɛ 'e 'nan min -tʊ man dɪ.

⁴'Pian 'kʊɛ 'wɪ pɛɛnɔn dɛdɛ -ji bɛ, 'ku 'fli -kɔɔnman 'nan ku ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Tɛ 'ku yra 'yɪ minnun lɔ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'ku man, ɛn o 'tɛ 'pa 'ku da bɛ, kua kɔɔn 'ku -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan ku ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. ⁵'Wɪ 'kpa, minnun 'ku 'sɔn, ɛn o 'ku 'fɔ -pʊ 'kuin. ɛn o minnun wɪuan 'ku man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, 'ku -pɔan 'sɔ. ɛn "nyian bɛ, ku 'nyranman "paa 'e -ciala 'ku da. Ku yi "sɔan, ɛn ku fɛ "sɔan 'nyranman 'padɪ -le "wean. ⁶'Kʊɛ 'ta wʊ -pɛ a 'saun, ɛn ku Bali -le 'wɪ -tɔa. Ku man -seanla minnun va, ɛn 'ku ci "yi "taan -wɪɛ. Bali lei 'saun "yi dre 'kʊɛ, ɛn ku min -tʊdʊ pɛɛnɔn ye "yi 'ku 'ci 'fɪdaa 'a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, kua kɔɔn 'nan ku ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. ⁷ɛn "nyian bɛ, ku Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ minnun lɛ, ɛn Bali ciɪla 'ku va e 'yee 'pleble ci kɔɔn minnun le. 'Wɪ tɪglɪ nen kua dra, -yɛɛ ci 'kʊɛ 'kuli 'tan vɛ -a, ɛn -yɛɛ 'wɪ "sia 'ku man. ⁸Minnun 'tɔ -dan -nɔan 'kʊɛ bee, ɛn o 'ku "srɔnman bee, ɛn o 'we 'ku man -wɪdɪ "bee, ɛn o 'kʊɛ 'wɪ "yi "ve bee, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nen kua dra. ɛn "nyian bɛ, o 'ku 'sia 'wlunɔn 'a, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nen kua ve. ⁹ɛn o 'ku 'sia minnun nen wa'a o tɔa dɪɛ waa, 'pian minnun 'ku -tɔa. ɛn ku ya "le minnun nen o "ta -kaaman bɛ -wee 'wɪ 'zʊ, 'pian te 'ku yɪɛ a "man. ɛn minnun 'wɪ "nen kɔɔn 'kʊɛ, 'pian ku'a 'kalɛ -a 'wɪ 'ji dɪ. ¹⁰Minnun 'ku 'ta dre 'trɔdrɔ, 'pian te 'ku 'ci "nranman. ɛn ku ya 'yale -tɛnɔn 'a, 'pian te ku minnun "kaga dra fɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ɛn fɛ -tʊ 'ka 'ku 'lɔ dɪ, 'pian Bali 'le 'va bɛ te fɛ pɛɛnɔn a 'ku 'lɔ.

¹¹Korenti 'nɔn, ku 'wɪ "kaga tin 'ba 'cɛɛ 'wein. 'Wɪ pɛɛnɔn nen 'ku 'ji bɛ, kua 'vɪ 'cɛɛ. ¹²'Ka 'nan wɪ a 'ku man 'kpa, 'pian 'ku 'nan wɪ 'ka 'ka man dɪ.

13 E ya 'le 'an 'wɪ 'plɑ 'cɛɛ 'le 'an 'pɔn -ji nennun -le 'wɪ 'zʊ. Zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'kʊ man bɛ, -a -tʊwli 'nɛn 'nyian 'ka -kɔɔn 'kʊɛ 'nan 'kʊ 'nan wɪ a 'ka man.

Bali -tʊwli 'le nɛn 'ka 'fli 'nɔn!

14 Minnun nɛn wɑ'a yi tɛala Zozi da dɛ, te 'ka 'fɔ o -sru 'dɪ! -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, 'wɪ tɪglt 'lee 'wɪ 'wɪldɪ 'ka 'kɔlaman -e 'o 'tɛ 'e cin da dɪ. ɛn 'nyian bɛ, 'tɛ 'san 'lee klun 'ka 'kɔlaman -e 'o 'kɔn fɛ -tʊwli 'nan dɪ. 15 ɛn 'nyian bɛ, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dɪ. ɛn 'nyian bɛ, min nɛn e yi -tɛala Crizi da 'lee min nɛn ya'a yi tɛala Crizi 'da 'dɛ, -wee ci 'nrɔndɪ 'ka 'tʊwli 'dɪ. 16 ɛn 'nyian bɛ, Bali -pan 'kɔn bɛ, -yʊ -pan 'kɔn 'cɛɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nɛn -a yɛ cɪ 'man 'bɛ -yee 'kɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An -nyɛanla o va.

An -kɔɔn -wee Bali -a,

ɛn o -kɔɔn 'mɛn minnun -a.»

17 -Yee 'wean nɛn Minsan -a 'vɪ 'nan:

«Ka 'si minnun yei,

'ka 'cɛn o man!

Fɛ nɛn e 'ka 'tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ,

'ka -weɛ 'nan 'ka 'sia -a dɛdɪ man!

-Tɛ ka 'wɪ zɪɛ -a dɛ bɛ,

an 'ka 'kuan 'an 'pɛ 'fli "a.

18 An -kɔɔn 'ka 'tɪ "a.

ɛn ka -kɔɔn 'an 'pɪnɪn 'lee 'an 'lunɪn -a.

'An 'bɔ 'pleble pɛɛnɔn 'san Bali,

mɛɛn 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

7 1 'An beenun, 'wɪnɪn zɪɛ Bali -tɔ 'da 'nan 'e dra -cɛɛ, -yee 'wean e ya 'le -kaa 'fli dɛ 'saun Bali 'lɛ 'sɪdɪ -a 'wɪ 'wɪldɪnɪn nɛn o -kaa 'tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a dɛdɪ man! -Kaa 'wɪ zɪɛ -a dɛ -e -kaa dɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn -kaa dɛ "klandɪ -a Bali lɔ!

Pɔl Korinti 'nɔn trʊ 'ba 'nan 'e 'nan wɪ 'e 'kɔn o man

2 'Kʊ 'nan wɪ 'e 'kɔn 'ka man. Kʊ'a 'wɪ drele -wɪldɪ 'ka 'va min -tʊ lɛ dɪ. ɛn kʊ'a drele -e 'ka 'va min -tʊ 'e 'si -si tɪglt da dɪ. ɛn kʊ'a 'ka 'va min -tʊ ta -blɪlɛ dɪ. 3 'Wɪ 'cɛɛ maan -tɔa 'ka man 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'ka 'nan wɪ a 'kʊ man 'kpa tɪglt. -Tɛ e ya 'belɪdɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kʊ man. ɛn -tɛ e ya -kadɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kʊ man. 4 An -kɔlaman 'wɪ tin 'badɪ -a 'cɛɛ 'an 'ta le 'an "koe "a. ɛn an -kɔlaman 'ka 'sɪ -fɔdɪ -a. Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa 'kʊ man bɛ, ya'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pɪan 'an 'ci 'nranman 'e -ciala "da.

Korinti 'nɔn 'ta wɪ mandɪ ci 'nran -nɔn Pɔl lɛ

5 Zɪ kʊ 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'kʊ 'ci 'ka 'kɔnleɛ "tra "dɪ. 'Wɪ a 'kʊ man -pɛ pɛɛnɔn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'kʊ da -pɛ -tʊ -a. ɛn 'nyian bɛ, 'kʊ

'ci a 'e 'tɔdɪ lou. ⁶Pian Bali nen e minnun nen o -pɛ -fɔnan "ka "dɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'ku "koe "tɔ 'ku da Tit -le -tadɪ -a. ⁷E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'ku "koe "tɔ 'ku da dɪ. 'Pian 'wɪ nen kaa 'bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'ku "koe "tɔ 'ku da. Yaa 'sinan 'pa 'kʋɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. En 'wɪ nen e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. En 'nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wean bɛ, 'bɛ nen 'gʋɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

⁸'Fluba nen maan cren -tɛ 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanle 'an man "fo "dɪ. E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciula "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man. ⁹'Pian 'bɛ nen 'gʋɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nen e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ en 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nen e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yɛɛ "wean nen 'fluba 'bɔ nen kʋa cren -tɛ zɪɛ ya'a 'wɪ drɛlɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tʋ lɛ dɪ. ¹⁰Fɛ nen maan ve zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tʋ -le "wean en e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nen min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanle "man "dɪ, kɔɔ Bali -a "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tʋ -le "wean en ya'a 'silɛ -a drɛdɪ man dɛ, -a 'le 'srannan "nen -kadɪ -a.

¹¹'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nen e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kɔɔ 'wɪ nen e drɛ 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, en kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, en 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nen min zɪɛ yaa drɛ bɛ, e 'nan 'ka man, en e 'ka 'tɛ "klan -a. -Yɛɛ "wean ka 'wɪ "nen kɔɔn -yɛɛ. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan ka 'ka -a -sru "dɪ.

¹²'Fluba 'bɔ nen maan cren -tɛ 'cɛɛ zɪɛ, ma'an cren -tɛlɛ min nen e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ -yɛɛ "wean dɪ. En 'nyian bɛ, ma'an cren -tɛlɛ min nen e 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ drɛ -yɛɛ "bɛ -yɛɛ "wean dɪ. 'Pian maan cren -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔla -a -kɔɔndɪ -a 'nan Bali 'lɛ bɛ, ka ya 'ku -sru "fo. ¹³'Wɪ zɪɛ kaa drɛ. -Yɛɛ -maan 'ku "koe "tɔ 'ku da.

-A da "cɛɛ e -fʋ 'saza dɪ. 'Pian zɪ kʋ Tit 'yɪ bɛ, 'ku 'ci "nran 'e 'ciula "da. Kɔɔ 'wɪ nen kaa "koe "tɔ -a 'e da bɛ, e ci "nrandɪ -nɔn -yɛɛ. ¹⁴'Wɪ 'kpa, Tit 'bɔ yɛɛ man bɛ, an 'ka 'sɪ -fɔ, en ka'an 'tɛlɛ 'yɛra -a dɪ. 'Ka 'tɔ "yɪ "nen kʋa 'vɪ bɛ, e drɛla "da, "lɛ zɪ 'wɪ pɛɛnɔn nen kʋa 'vɪ 'cɛɛ bɛ e ya tʋ pɛɛnɔn man 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʋ. ¹⁵Tit -le 'ka yɪdɪ "yɪ "bɛ 'e 'ciula "da "mɛn. Kɔɔ zɪ e 'lʋ 'ka 'va bɛ, yaa 'yɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'ka 'ta wɔla 'ku wei da. En yaa 'yɪ 'nyian 'nan 'ka yɛɛ 'nan 'e man en cɛɛ 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹⁶Kaa -ci kɔɔn 'nan, an -kɔlaman 'an yɪ -tɛala 'ka da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

'Yale -tenɔn nen Zeruzalem -leglizi -ji bɛ Zozinɔn 'yɪ drɛ -wɛlɛ

8 ¹'Kʋ "bʋt Zozinɔn, 'wɪ nen Bali -le "yɪ -a drɛ -leglizinun nen Masedɔa 'leglɔn 'ji bɛ -a -jinɔn lɛ bɛ, e ya "lɛ 'ku 'sinan 'pa 'cɛɛ. ²Yɛra yɪdɪ "kaga

'bɔ o man -wee yi -teradı Bali da -nanjen ve -a. En 'yale o -te 'e 'ciɪla "da. 'Pian ci 'nrandı -dan a -wɔɔ, en o "lala -nɔn "kaga Zozinɔn 'le ve -a. ³Wɪ 'kpa, maan ve o man 'nan, zı e cı -wɔɔ "bɛ waa -nɔn, en "nyian waa -nɔn 'e 'ciɪla "da. Min -tu 'ka 'tɔɛ o man -a -nɔndı -a dı. ⁴-Wɛɛ kɔala 'kɔ man 'kɔ tru 'badı -a 'nan 'kɔ 'si -nɔn 'wɛ -e 'yi "nen Zozinɔn "ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem bɛ -wɛ "bɛ, 'o 'wee ve 'pa "va. ⁵Wɪ nen -a -cin 'ka 'kɔ 'ji dıɛ, -a 'bɔ nen waa drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn Minsan -le 'nyranman -ji, en "bɛ -sru 'o 'fli -nɔn "nyian 'kɔ 'bɔ le 'padı -a 'kɔ 'va. Waa drɛ "le zı Bali cı "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶Wɪ zıɛ -yee "wean nen kɔ Tit tru 'ba 'nan, 'e 'lɔ 'ka 'va. "Yi "nen yaa pei -trɔa 'nan 'ka drɛ Zeruzalem Zozinɔn 'le ve -a bɛ, 'e 'lɔ -a 'le 'sran.

⁷Cee yi -teradı Zozi da a -dan. En ka Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ. En kaa -ci maan 'kpa tıgɪ. En 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'pleblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. En 'ka cin ye "yi 'kpa "le zı kɔa -nan kɔɔn 'cɛɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ pɛɛnɔn zıɛ cɛɛ dra 'e -ciala "da. -Yee "wean maan laabo 'ka lɔ 'nan "yi "nen ka "ta -a dra Zozinɔn 'le ve -a bɛ 'e -ciala "da "nyian!

⁸-Tɔ "cɛɛ maan wo 'ka man 'nan -e 'ka drɛ dı. 'Pian 'wɪ nen Zozinɔn -mienun -a drɛ bɛ, maan 'sinan 'pa 'cɛɛ 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da 'cee ve drenan. 'Wɪ zıɛ -a drɛdɪ -a nen 'ka "bɔ Zozinɔn yıdɪ "yi 'ci -kɔɔnman. ⁹"Yi "nen -kaa san Zozi Crizi -a drɛ bɛ kaa -tɔa. Kaa -tɔa 'nan e ya fezan -a Bali 'lɛ, en 'e 'fli drɛ 'yale -tezan 'cee "wean. Yaa drɛ zıɛ 'nan -e -yee 'yale -tɛdɪ 'e 'ka drɛ fɛnɔn 'a Bali 'lɛ.

¹⁰'An 'ci wɪ nen e ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'wɪ zıɛ -a da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya 'cee 'wɪ "yi "a -e "yi "nen Zozinɔn "ta -a dra Zeruzalem Zozinɔn 'le ve -a bɛ, 'ka 'cee ve 'pa "va. 'Wɪ 'kpa, cɛɛ 'wɪ zıɛ -a pei 'trɔa "nen "le pee man, en cɛɛ 'vɪ 'ka 'bɔ 'a 'nan, kaa dra. ¹¹-Yee "wean 'bɛ nen 'gɔɛ, 'ka yıɛ -trɔa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava -a drenan "le zı 'ka 'ta drɛ "fava -a vınan 'nan kɔa dra bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. "Lala nen 'ka 'pɛ "sɔa -a -nɔndı -a bɛ, -a 'bɔ nen 'ka -nɔn! ¹²Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min fɛ -nɔn 'e 'ci 'fıdaa 'a, "le zı -a -pɛ "sɔa -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Pian 'bɛ nen min -pɛ 'ka 'sɔa 'bɛ 'nɔndı -a dıɛ, Bali 'ka tin tɛa min da 'bɛ man dı.

¹³Fɛ nen maan 'vɪ zıɛ -yɛɛ cı 'nan, e 'ka 'nan 'ka "drɛ wɔ 'yale -tɛnɔn 'a fɛ -nɔndı min pee lɛ -le "wean dı. 'Wɪ nen e cı "yi "bɛ -nyrɛn 'nan, 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'lɔ 'sɛzɛnɔn. ¹⁴'Bɛ nen 'gɔɛ fɛ a "cee 'lɔ "kaga, 'pian -a 'wɪ a -wee "man. -Yee "wean 'ka 'pa o va! 'Li 'pei -te -a 'wɪ a "cee "man bɛ, -wɛɛ "paa 'ka 'va. E ya "le Zozinɔn 'o 'wɪ zıɛ -a drɛ te fɛ a o pɛɛnɔn 'lɔ 'sɛzɛnɔn. ¹⁵Kɔɔ e ya 'e 'cɛɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te min -tu -a koola "kaga 'kɔ oo,
 -yee ve 'lee min nen
 yaa koola "wɛnnɔn bɛ e 'bɔ 'e cin man.
 En -te min -tu -a koola "wɛnnɔn 'kɔ oo,
 -yee ve 'lee min nen

yaa koola "kaga "be e 'bo 'e cin man.»

Pól minnun 'pa 'sia Korenti 'nɔn le

¹⁶Kv Bali muo -fɔa 'nan, yaa dre en 'ka 'nan wɪ a Tit man, "le zɪ 'ka 'nan wɪ cɪ 'ku man be -yee 'wɪ 'zɪ. ¹⁷Kɔɔ 'wɪ nen kva laabu Tit -lɔ be, e wɪ 'man 'e 'ta le "koe "a. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -yɛɛ 'vɪ 'e 'bo -a 'nan 'e 'lo 'ka 'va.

¹⁸-Kaa "buɪ Zozizan nen -a 'tɔ 'yi 'a -leglizi -tudɔ pɛɛnɔn 'ji Zozɪ Crizɪ -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ man be, kva "paa 'va -wɛɛ "lo "a. ¹⁹-Leglizinun 'bo 'be 'si 'va 'nan 'e 'ku 'ku 'pa 'yi 'nen ku 'ta -ko -a -nɔnle Zeruzalem be -a -nan. "Yi zɪɛ ku 'ta -ko -a 'nan -e Minsan 'bo 'tɔ 'e dre -dan, en -a -kɔɔndɪ nen "nyian 'nan ku ya "vale 'nan 'ku "paa o va. ²⁰En "nyian be, ku 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'ku man -wɪdɪ "lala "kaga zɪɛ -yee "wɛan dɪ. ²¹Kɔɔ kva -wɛɛman 'nan 'wɪ nen kva dra be 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji Minsan 'le, en kva -wɛɛman 'nan 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji minnun 'le.

²²Min "fli zɪɛ, -wɛɛ "ta "lo. En ku -kaa "buɪ Zozizan 'tu 'pa "nyian o va. -Kaa "buɪ zɪɛ, kva 'yɪ -pɛ "kaga 'ji 'nan -a "koe "a 'e da Bali -le 'nyranman 'padɪ -ji. 'Be nen 'gɔɛ, -a "koe "a 'e da 'e 'ciɪladɪ "da, kɔɔ e yi -tɛala 'ka da "fo.

²³Tit -le vɛ be, kvɛ 'ta wɪla 'be 'a, en kvɛ 'nyranman "paa 'be 'a 'cee vɛ -a. 'Pian Zozinɔn nen o 'lɔ -a 'palɛ be, -wee vɛ be, -leglizinun 'be o 'pa 'sia. Minnun Crizɪ 'tɔ dra -dan -wee "wɛan. ²⁴-Yee "wɛan 'ka o 'kun 'ka 'pɛ "fli 'a, -e -leglizinun 'o 'tɔ 'nan, ka min ye "yi. En -e 'o 'tɔ "nyian 'nan, 'ka 'sɪ nen kva -fɔ be, e 'ka 'wɪ "tun "a dɪ.

Fɛ -le "wɛan nen Pól Zozinɔn -mienun -trɔa 'e 'lɛ be yaa -ci 'vɪ

9 ¹Maan 'yɪ 'nan, e 'ka paan "le 'an 'fluba cɛn -tɛ 'cɛɛ, "yi 'nen Zozinɔn 'ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem be -wɛɛ "be, -a da dɪ. ²Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'ka 'ta a "fava 'wɪ zɪɛ -a dɛnan. En an 'ka 'sɪ -fɔ Masedɔa 'nɔn 'lɛ 'wɪ 'bo zɪɛ -a man. Maan 'vɪ -wɛɛ 'nan, kaa nen Akai 'leglɔn 'ji be, -e 'e "sia "nen "lɛ pee man be, te 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ 'wɪ zɪɛ -a dɛdɪ -a. En 'ka "koe "nen 'ka da -a dɛnan be, e Zozinɔn "kaga "koe "tɔ 'o da.

³An -kaa "buɪ Zozinɔn 'labe o -trɔa 'an 'le 'nan -e 'ka 'sɪ nen kva -fɔ be, -a "nen 'e vɪle 'e 'fɔ 'e "tun "dɪ. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ 'wɪ nen maan 'vɪ minnun le be -a da. ⁴Fɛ nen maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te 'ku 'vale Masedɔa Zozinɔn -mienun -a ku 'lɔ te 'ka 'man 'ka 'e wɔɔdɪ dɪɛ, e 'ka 'yi "dɪ. Kɔɔ 'ku 'bo nen ku 'ka 'sɪ -fɔ be, 'yra -taa 'ku 'tɛɛ, en 'ka 'bo "nyian 'yra -taa "cee "tɛ wɛɛ. ⁵-Yee "wɛan nen maan 'yɪ "yi -e 'an -kaa "buɪ Zozinɔn zɪɛ o tru 'ba 'nan 'o 'trɔa 'an 'lɛ. O "ta "lo 'nan -e "yi 'nen kaa 'vɪ 'ka 'bo 'a 'nan 'ka dra be 'o -tɛ 'e cin da. 'Ka -nɔn -wɛɛ, kɔɔ an ya "vale -a man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ 'vaa -e 'ku 'lɔ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan kaa -nɔn 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, en min -tu 'ka 'tɔɛ 'ka -sru "dɪ.

Fɛ -nɔndɪ ci 'fɪdaa 'a be -yɛɛ 'sɔ Bali le

⁶E ya "le 'an 'wɪ 'tu -cin -tɔ 'ka 'ji. -Nyɛn 'nan, zɪ min fei 'pa be -a ta fe 'wɛɛ nen yaa -tea. ⁷'Wɪ zɪɛ -a da nen 'ka 'ci "nrɔn, -e min -tu 'e 'nɔn "le zɪ e

'si -a souba man be -yee 'wɪ 'zʊ. Te 'e -nɔn 'e 'ci "pou "a dɪ, en te 'e -nɔn "le 'nan fɛ nen min a 'e 'tɔdɪ -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Kɔɔ min nen e fɛ -nɔan ci "nrandɪ -a bɛ -a san nen Bali -a ye "yi. ⁸En "nyian bɛ, 'plɛblɛ a Bali lɔ 'nan -e 'e "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛ 'cɛɛ. Yaa -nɔan 'cɛɛ 'e 'ciɪladɪ "da, 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka -kɔla "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn dredɪ -a min pɛɛnɔn lɛ.

⁹Ka drɛ zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'yee "yi fuɪla "man,
yaa -nɔn 'yale -tɛnɔn lɛ bɛ,
-a 'tɔ "yi "fo 'li 'trɪlii.»

¹⁰En "nyian bɛ, Bali nen e fɛ 'wɛ -nɔan fei 'pazan lɛ, en e -blɪfɛ -nɔan -yɛ "bɛ, e -taa fɛ 'wɛ 'nɔnlɛ 'cɛɛ 'e 'ciɪladɪ "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kɔla 'cɛɛ "yi fuɪladɪ -a "man. ¹¹'Wɪ 'kpa, Bali -taa 'ka dreɛ fɛnɔn 'a -pɛ "kaga "ji, -e 'ka -kɔla "fɛ -nɔndɪ -a minnun lɛ 'kpa tɪglɪ. Tɔɔn 'cɛɛ "yi "nɛn kaa "paa 'kʊ 'lɔ -e 'kʊ 'kʊ -a bɛ, -yee "wean minnun -taa Bali muo "fɔlɛ.

¹²'Cɛɛ "yi "nɛn ka -taa -a dreɛ bɛ, e "paa Zozinɔn nen 'yale o -tɛ Zeruzalem bɛ o va. En "nyian bɛ, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fɔ. ¹³'Cɛɛ "yi "dredɪ zɪɛ, -te waa -nan 'yɪ bɛ, o Bali 'tɔ dra -dan. Kɔɔ ka ya 'ta wɔlanan Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn da, en ka fɛ -nɔan -wɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, en kaa dra zɪɛ min pɛɛnɔn lɛ. ¹⁴'Wɪ -dan nen Bali -le "yi -a drɛ 'cɛɛ bɛ, -yee "wean, o -taa Bali tru 'balɛ 'cɛɛ 'ka yɪdɪ "yi "a. ¹⁵En -kaa pɛɛnɔn -kaa Bali 'tɔ drɛ -dan! Kɔɔ "yi "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'e 'le dɪɛ, yaa drɛ -cɛɛ.

'Tɔ nen minnun -a 'pa Pɔl man bɛ, yaa -ci 'si

10 ¹'An 'bɔ Pɔl, e ya "le 'an 'wɪ 'tʊ -ci 'si 'cɛɛ. Minnun 'wɪ "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yɪ 'yɪ bɛ, an 'ka 'va wɪ ve -trɔɔ. 'Pian -te an 'ka 'ka "srɔn "kogo dɪɛ, an 'ka 'va wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ da. Kaa -tɔa 'nan Crizi a -trɔɔ, en e ya min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wɪ dra "le -yee 'wɪ 'zʊ. -Yee "wean an 'ka tru "baa 'kpa tɪglɪ 'nan, ²te 'ka 'wɪ drɛ -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, -e 'an 'ka 'va wɪ drɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ! 'Pian minnun nen o 'tɔ "paa 'kʊ man 'nan blamin -ci 'sɔ wɪ -sru "nɛn kʊ cɪ bɛ, -te an 'bɔla 'ka 'va bɛ, an tin "baa -wɛ 'e 'plɛblɛ da.

³Kʊ ya blaminun -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian -kuli nen kʊ cɪ "man 'gʊɛ, e 'ka blamin -le -kuli -tandɪ pɛ -ji dɪ. ⁴Fɛ nen maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'kʊɛ -kuli -tan fɛnun nen kʊ -kuli -taan "a bɛ, o 'ka fɛnun nen blamin -a "sia -e 'e 'kʊ -kuli man bɛ -a dɪ. 'Pian 'kʊɛ -kuli -tan fɛnun bɛ, Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɛ -e 'kʊ Bali 'nanmannɔn 'le 'plɛblɛ 'klɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nen e ya -wɪdɪ "bɛ, kʊa yɪ -kaa. ⁵En -yee -dandan 'tandɪ nen yaa maan ya'a 'we 'man -e 'e Bali -tɔ dɪɛ, kʊa yɪ -kaa. Kʊa dra 'nan -e blamin -le ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'e lɪla Bali da te e 'ta wɔla Crizi wei da. ⁶En minnun nen 'o 'wɪ "paa 'kʊ da 'labɛ, kʊ -taa 'wɪ "nɛn -kɔɔnlɛ -wɛ. 'Pian kʊ ya -a man -pɛnnan 'nan 'ka 'bɔ 'labɛ, 'ka 'ta wɔladɪ 'sia 'kʊ wei da tɪglɪ 'vaa -e 'kʊ drɛ.

⁷Ka 'wɪ 'gʊɛ -a -nanjen 'ka 'bɔ 'a -tʊ. Min nen yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le vɛ -a bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ji 'nan, 'kʊ 'bɔ 'nyian 'kʊ 'ya wo Crizi -le ve -a 'le -yee 'wɪ 'zʊ! ⁸En 'nyian bɛ, 'ka -tɔ 'nan, Minsan -a -si -nɔn 'kʊɛ 'nan 'kʊ 'pa 'ka 'va -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, 'pian yaa vʊɛ 'nan kʊ 'ka 'ci baa -ji dɪ. -Te 'wɪ zɪɛ an 'kʊ 'sɪ -fɔ -a 'e 'ciula 'da 'bʊʊ "bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa 'fo "dɪ.

⁹Te 'ka 'ci 'nrɔn 'nan, an ya "vale 'an 'ka -tɛa "klan -a 'men 'flubanun nen maan cren -tɛa 'cɛɛ bɛ -a -ji dɪ! ¹⁰Fɛ nen maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnun -a ve 'an man 'nan: «Pɔl -le 'flubanun nen yaa cren -tɛa "bɛ, e 'wɪ tin "baa min lɛ -ji 'e 'plɛblɛ da, ɛn e 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'bɔ po a -nan bɛ, min yɛɛ 'ka "naan "man "dɪ, ɛn e 'ka "le min 'e 'trɔɛn "tɔ -a wei lɛ dɪ.» ¹¹Min nen e 'wɪ zɪɛ -a ve 'an man bɛ, e ya "le 'an vɪ -a san lɛ 'nan, zɪ 'kʊ wei cɪ 'kʊɛ 'flubanun -ji bɛ, -a -tʊwli "nen 'nyian, -te kʊ 'bɔla 'ka 'va bɛ, zɪ 'kʊ drɛ wɪnʊn -kɔan.

¹²-A -cin 'ka 'kʊ 'ji 'nan 'kʊ -kɔan minnun zɪɛ o va dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'kʊ 'cɛin -tɔala 'kʊ cin yra 'kʊ 'vale waa dɪ. O 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man, ɛn o ya 'o 'fli -kɔɔnnan 'o cin man. -Blʊ 'tandɪ 'bɛ cɪ zɪɛ. ¹³Kʊɛ vɛ bɛ, kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciuladɪ "da "dɪ. 'Wɪ nen 'kʊ 'fli -kɔɔnman -a bɛ, Bali -a -nɔn 'kʊɛ. -Nyren 'nan: Kʊɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn 'a 'ka 'va. ¹⁴-Yee "wean -a -ci a 'wein 'nan, kʊ 'ka 'wɪ -dandan vɪnan 'kʊ 'fli man 'e 'ciuladɪ "da "dɪ. "Te 'e 'kɔn 'nan kʊɛ "cɛɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn 'a 'ka 'va 'e tɛdɛ dɪɛ, "te maan ve 'nan 'wɪnʊn nen kʊa ve 'kʊ 'fli man 'gʊɛ, e ya 'e 'ciuladɪ "da. ¹⁵Kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciuladɪ "da "dɪ, ɛn e 'ka min pee -le 'nyranman da dɪ. 'Pian -a -cin a 'kʊ 'ji 'nan, -te 'cee yi -teradɪ Zozi da 'pa "da "bɛ, 'kʊ 'tɔ 'e drɛ 'nyian -dan 'ka 'va. ɛn e drɛ -dan 'nyranman nen kʊa "paa bɛ -yee "wean. ¹⁶E drɛ zɪɛ -e 'kʊ -kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn vɪdɪ -a 'ka -sru 'flanun da 'nyian. 'Wɪ zɪɛ -a -cin nen 'kʊ 'ji. 'Pian kʊ 'ka "vale 'kʊ 'fli dra -dandan 'nyranman nen min pee -a 'pa bɛ, -a da dɪ. ¹⁷E ya 'e 'cren -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e ya "vale 'e -dandan "taan bɛ,
 'e -dandan 'tan 'nyranman nen
 Minsan -a "paa bɛ -a.»

¹⁸-Yee "wean maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian min nen Minsan -a 'tɔ "yi "ve bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a.

Pɔl 'wɪ 'ci 'si Korenti 'nɔn lɛ 'e 'nanmannɔn da

11 ¹'Ka 'wɪ "man -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le "mɛɛn -wulo 'ka 'nyian 'an da dɪ! 'Ka yra 'si, 'ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ 'nyian "an 'fli -sɪ -fɔ!
²Maan ve 'cɛɛ 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan lɪmɔn nen ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn an 'ka 'nɔn -kɔnnɛn lɛ. -Kɔnnɛn zɪɛ Crizi nen. -Yee "wean an ya 'ka 'ta man bʊnan "le zɪ Bali man bo 'yee minnun da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³'Wɪ nen -mlɛn -a drɛ 'li ɛv lɛ bɛ, 'ka 'ci 'nrɔn "da! E ɛv man 'yɪ 'yee see "paa weinun -a. "Klan a 'an 'ji 'nan, te 'cee vɛ 'e drɛ zɪ dɪ! Kɔɔ an ya "vale 'nan 'ka 'fʊ Zozi Crizi -tʊwli -sru, ɛn 'ka 'fʊ -a -sru 'ka 'ci 'fɪdaa 'a.

⁴Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wɪ 'pee vɪ 'cɛɛ Zozi da. ɛn "nyian bɛ, Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nɔndɪ 'cɛɛ 'wɪ vɪ. ɛn "nyian bɛ, kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'wɪ 'nɔnnɔn 'pee vɪ 'cɛɛ.

⁵Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -dandan 'taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ. ⁶An 'pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ tin 'badɪ -a fɛnyian "le -wee 'wɪ 'zʊ. 'Bɛ a zɪ, 'pian tɛ e ya Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -a bɛ, mɛɛn -tɔa. 'Wɪ zɪɛ mɛɛn 'ci kɔɔn 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ, ɛn mɛɛn 'ci kɔɔn -pɛ "kaga 'ji.

⁷Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'e "tun. Ka'an 'pan wɛlɛ dɪ. -Tɛ an 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, e 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ "a dɪ. 'Pian 'an 'fli drɛ 'cɛɛ "wɛnnɔn 'nan -e 'ka drɛ -a "nɛn "blunɔn 'a. ⁸An wɪ "man ɛn -leglizi pɛɛnɔn 'an pan 'wʊ 'nan -e 'an -kɔla 'nyranman zɪɛ -a 'padɪ -a 'cɛɛ. E ya "lɛ crin nɛn maan 'wʊ, kɔɔ -a -nɔan da "cɛɛ -e -leglizi pee nɛn 'yaan 'pan wʊ dɪ. ⁹-A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, tʊ nɛn maan drɛ 'ka 'va ɛn "lala 'wɪ 'tɔ 'an man bɛ, ma'an 'sɪlɛ 'ka 'va min -tʊ -lɔ dɪ. 'Pian -kaa "bʊ Zoziɔn nɛn Masedɔa 'leglɔn 'ji bɛ -wɛɛ ta 'palɛ 'an 'va "lala "nɛn -a 'wɪ cɪ 'an man bɛ -a. Maan wɛɛ 'nan tɛ 'an 'kɔn 'ka 'win -ji -trɔ -a dɪ. ɛn maan dra tian zɪ. ¹⁰An ya Crizi -le 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn an 'wɪ tɪglɪ ve 'cɛɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn maan ye 'mɛn 'tɔ -dan tʊ -a zɪɛ, min -tʊ 'ka Akai 'leglɔn pɛɛnɔn 'ji -e 'e -kɔla -a 'sɪdɪ -a 'an 'lɔ dɪ. ¹¹-Mɛ "lɛ "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? ɛn -tɛ maan 'vɪ bɛ, -a -ci nɛn 'nan ma'an 'ka 'ye "yi dʊv? -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian an 'ka ye "yi, ɛn Bali -a -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn maan ve.

¹²An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "lɛ zɪ maan pei 'trɔa 'e 'cɛn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. Ma'an wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wʊ dɪ. Maan dra zɪɛ minnɔn nɛn o cɪ 'kʊ 'man -wɛɛnan bɛ -wee "wɛan. O ya -si -tʊ -wɛɛnan 'nan -e 'o -dandan 'tan -a vɪdɪ -a 'nan, kʊ "lala "sia "lɛ 'wee 'wɪ 'zʊ.

¹³Maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi Crizi -le 'pasianɔn tɪglɪ "cɛɛ waa dɪ. Min see "paanɔn nɛn waa, ɛn 'o 'fli ta yɔɔman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianɔn 'a. ¹⁴'Wɪ zɪɛ tɛ 'e 'ka 'kan dɪ! Kɔɔ Satan 'bɔ bɛ, 'e 'fli ta yɔɔman 'nan e ya Bali -le 'pasiazan -a. ¹⁵-Yɛɛ "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, e 'ka min 'kan wɪ -a -e Satan -le minnɔn zɪɛ 'o 'fli ta yɔɔ 'nan o ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a dɪ. 'Pian -wee 'wɪ 'lɛ 'srannan "bɛ, 'wɪ 'wɪlɪdɪ "nɛn waa drɛ bɛ -a man pan nɛn Bali -a wo -wɛɛ.

Yra yɪdɪnɔn nɛn o 'bɔ Pɔl man bɛ yaa -nan wɪ 'vɪ

¹⁶E ya "lɛ 'an vɪ "nyian 'cɛɛ 'nan, tɛ -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ! 'Pian -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'ka 'ji bɛ, ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man "wɛnnɔn "lɛ 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ¹⁷'Wɪ -dandan nɛn an "ta -a ve 'an 'fli man 'gʊɛ, maan -tɔa 'nan, e 'ka 'wɪ nɛn Minsan 'suzan -a ve bɛ -a dɪ. 'Pian e ya "lɛ min nɛn -a -wulo 'ka 'e da dɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnan. ¹⁸Min "kaga "a 'ka yei, o 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sɔ minnɔn lɛ. -Yɛɛ

"wean 'an 'bɔ 'nyian "an dra zi. ¹⁹Ka 'fli 'siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka 'trɔɛn "tɔ minnun nen o -wulo 'ka 'o da 'labɛ dɛ -wɛ. ²⁰O 'ka drɛ 'wee nɔannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -wɔ 'pu 'kuin, en o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fɔɔman 'ka yra. 'Wɪ pɛɛnɔn zɛ waa dra 'cɛɛ te ka "we "man. ²¹Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a -cin 'ka 'tɔlɛ 'ku 'ji 'nan 'ku 'ta zɛ -a wo 'ka 'va 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian -te 'ka 'ci "nrɔnman 'nan, e ya 'yra -te wɪ -a 'ku 'lɔ bɛ, -a -nɔan da nen.

'Wɪ -dandan nen minnun -a ve 'o 'fli man bɛ, 'an 'bɔ "nyian an "ta "an "ve. 'An "ve "nyian "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ²²O ya Ebre 'nɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian Ebre min nen "mɛɛn "a. Izrael 'nɔn nen waa, en 'an 'bɔ "nyian Izrael min nen "mɛɛn "a. Abraam kludanɔn nen waa, en 'an 'bɔ "nyian Abraam kluda min nen "mɛɛn "a. ²³O ya Crizi 'sunɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pɛɛnɔn da. Maan ve "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. An Bali -le 'nyranman 'pa e ci o pɛɛnɔn 'le vɛ da. An -pu 'kɔn blɪ Bali -le 'wɪ 'ji e ci o pɛɛnɔn 'le vɛ da. Minnun 'an -sɔn e ci o pɛɛnɔn da. Tɔ "kaga 'bɔ bɛ, 'an 'kadɪ -fɔla tɔ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁴Zuif 'nɔn 'an 'sɔn 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble "le wo 'an 'ji -tɔdɔ -fuba yaaga 'wɛ 'sɔrasien. ²⁵Rɔm 'nɔn 'an 'sɔn sɔnba "a 'e 'pa -a yaaga. En Zuif 'nɔn -a wɛɛ 'nan 'waan -tɛa "kɔlɛ -a 'e 'pa -a -tɔ. En -klɔ -sran 'ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yie da. -A -tɔ drɛ bɛ, an -pei -man -tɔ 'lee yidea drɛ 'yi 'va. ²⁶An 'ta "kaga 'wɔ bɛ, te fɛ 'an "bluman. -A -mie drɛ 'yi 'cennan 'ji, en -a -mie drɛ bɛ, yie 'plɛnɔn 'bɛ 'an blu, en -a -mie drɛ bɛ, 'an "bɔ Zuif 'nɔn 'bɛ 'an blu, en -a -mie drɛ bɛ, minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɛ -wɛɛ 'an blu, en -a -mie drɛ 'fla yei, en -a -mie drɛ "bui 'da, en -a -mie drɛ 'yi yie da, en -a -mie drɛ bɛ, minnun nen 'o 'fli 'siala 'an "bɔnɔn Zozinɔn 'a bɛ, -wɛɛ 'an blu. ²⁷En "nyian bɛ, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, en bodrun funnin te 'an "koe -nyaan. -A -mie drɛ bɛ, 'an yi 'sɔn, en -a -mie drɛ bɛ, dra 'an 'tɛ, en -a -mie drɛ bɛ, 'yi dra 'an 'tɛ, en -a -mie drɛ bɛ, an fɛ 'sɔn, en -a -mie drɛ bɛ, trun 'an 'tɛ, en -a -mie drɛ bɛ, sɔ klɪ 'an man. ²⁸'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tuwli 'gɔvɛ -a 'bɔ nen maan ve. Yi -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ te -leglizi -nan wɪ a 'an man. ²⁹-Yɛɛ cɪ "le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdɪ 'pleble yi -teradɪ Zozi da -ji dɛ, 'an 'bɔ "nyian te "mɛn "koe "a 'e 'sidɪ 'an da. En -te min -tɔ 'si -si tɪglɪ da bɛ, 'an 'bɔ "nyian -a 'wɪ trun -fɔa 'an man.

³⁰-Te e ya 'nan 'an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man bɛ, yra yɪdɔnɔn nen o 'bɔ 'an man Bali -le 'wɪ 'ji bɛ -a 'bɔ 'a nen an -dandan "taan. ³¹'Wɪ "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali nen -kaa san Zozi "tɪ "a bɛ yaa -tɔa zi. "Tɔ -dan 'e 'fɔ -yɛɛ vɛ -a 'li 'trilii. ³²'Wɪ 'kpa, tɔ nen an ya Damas bɛ, 'fla zɛ -a tazan nen mingɔnɔn Areta -a -tɔ bɛ, e minnun paala 'fla man -klɔn -yɛ pɛɛnɔn "nen 'nan -e 'waan 'kun. ³³'Pian min -mienun 'pa 'an 'va, waan 'fɔ saannɛn 'ji, en waan 'bɔla -fenɛdɪ da. -A -nan nen waan sɔnla 'fla man -klɔn -sru, en an -kɔla 'tɛdɪ -a -ji.

'Wɪnɔn nen Bali -a -nan kɔn Pɔl le bɛ yaa 'vɪ

12 ¹E ya "le 'an 'wɪ -dandan vɪ tian 'an 'fli man. Maan -tɔa 'nan e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian 'wɪnɔn nen Minsan -a -nan kɔn 'mɛn bɛ 'lee

'wɪnɪn nɛn yaa ta 'bɔla 'mɛn bɛ, 'e 'bɔ 'mɛn 'bɛ da. ²An Zozizan 'tʊ -tɔa. Zozizan zɪɛ 'wɪ nɛn e drɛ -yrɛ "bɛ -a -nan lɛ -fuda sinjɛn nɛn 'gʊ. Bali -a 'sia ɛn e -kʊ -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. Bali -tʊwli 'bɛ -tɔa. ³'Wɪ 'kpa, min zɪɛ maan -tɔa. -Te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. Bali -tʊwli 'bɛ -tɔa. ⁴Maan -tɔa 'nan Bali -kʊ -a 'yɛɛ fɛnan nɛn min 'ka 'e yra yɛ 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a -nan. Min zɪɛ 'wɪ nɛn yaa 'man bɛ, blamin 'ka 'kɔlaman -a vɪdɪ -a dɪ, ɛn -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'nan blamin 'e vɪ dɪ. ⁵Min zɪɛ -a lɛ nɛn an 'tɔ -dan -nɔan. -Dandan 'tandɪ 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, ma'an dra dɪ. 'Pian -te maan 'vɪ 'nan 'an -dandan "taan bɛ, yra yɪdɪnɪn nɛn o 'bɔ 'an man bɛ, -a 'bɔ nɛn maan vɛ.

⁶ɛn -te an 'ta -dandan "taan 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ tɪglɪ bɛ -a 'bɔ nɛn maan vɛ. 'Pian 'an 'pɛ da -tɔa 'bɛ 'a. Maan dra zɪɛ 'nan -e minnɪn 'o 'mɛn 'wɪ tin 'ba 'wɪ nɛn waa -nan 'yɪ 'an 'lɔ bɛ -a da 'lee 'wɪ nɛn waa 'man 'an da bɛ -a da.

⁷'Wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn zɪɛ, e ya -nyrɛnnɛn wɪ -a. -Yɛɛ "wɛan "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a bɛ, Bali 'an 'mɛan drɛ. E ya "le 'nan lei nɛn 'an 'kɔlɛ 'ji. Satan -le 'pasiazan -tʊ nɛn 'an man tɛ 'e 'tɛ -kɔɔnman 'mɛn "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a. ⁸An Minsan trʊ 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zɪɛ -a 'si 'an man. ⁹Minsan 'ka 'wɪlɛ "man 'dɪ. 'Pian yaa 'vɪ 'mɛn 'nan: «Mein yɛ "yi, ɛn mein drɛ 'mɛn min -a, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. 'Bɛ nɛn 'i "kɔe 'ka 'i da dɪɛ, -a -nan nɛn 'mɛn 'plɛblɛ bɔala -dan.» 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan, an -dandan "taan 'nan 'an "kɔe 'ka 'an da dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'an 'lɔ. ¹⁰-Yɛɛ "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te yra yɪdɪ a 'an man oo, ɛn -te minnɪn 'an "srɔnman oo, ɛn -te 'wɪnɪn bɔa 'an man oo, ɛn -te minnɪn 'tɛ "paa 'an da oo, ɛn -te "klan 'an -tea oo, Crizi -le "wɛan bɛ an "wɛ "man cɪ "nrandɪ -a. Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'bɛ nɛn 'an "kɔe 'ka 'an da 'gʊ dɪɛ, -a -nan nɛn Crizi 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn 'e 'ciɪladɪ "da.

Korenti 'nɔn 'nan wɪ a Pɔl man

¹¹An 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Cɛɛ -maan maan drɛ zɪ. Kɔɔ cɛɛ 'wɪ -dandan vɛ paan 'an man, 'pian ka'a drɛlɛ dɪ. An 'ka fɛ -tʊ -a dɪ, 'pian Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ. ¹²'Wɪnɪn nɛn waa -kɔɔnman 'nan an ya Zozi 'le 'pasiazan -a bɛ, 'an -pɔan 'sran 'e cin da, ɛn maan drɛ 'ka 'va. -Te e ya 'lebo "fɔ wɪnɪn -a oo, ɛn -te e ya -cɛ -srɔn "wɪnɪn -a oo, ɛn -te e ya 'wɪnɪn nɛn o Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kɔɔnman bɛ -a oo, maan pɛɛnɔn drɛ 'ka 'va. ¹³-Mɛ "wɪ nɛn maan drɛ -leglizi pɛnɪn -ji, tɛ ma'an 'bɛ drɛlɛ 'ka 'va dɪ? Maan -tɔa 'nan, e ya -tʊwli "cɛ, -nyrɛn 'nan, ma'an -wɛɛlɛ 'nan 'kaan 'pan wʊ dɪ. -Te kaa yɛ "le maan drɛ 'wɪdɪ "bɛ, 'ka yra 'si, 'kaan man wɪ 'cɛ!

¹⁴'Bɛ nɛn 'gʊɛ an man wʊ 'nan -e 'an 'cɛin yaagazan 'e 'lʊ 'ka 'va. 'Pian -te an 'lʊ bɛ, ma'an -wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wʊ dɪ. Kɔɔ 'ka 'lʊ fɛ va "cɛɛ an

ci di, 'pian 'ka 'bɔ po va nen an ci. Kaa -tɔa 'nan, 'nennun "cɛɛ fɛ treman 'o 'ti 'lee 'o 'bu 'le vɛ -a di, 'pian 'nen 'ti 'lee 'nen 'bu 'bɛ fɛ treman 'wee 'nennun -le vɛ -a. ¹⁵Mɛn vɛ bɛ, "lala pɛɛnɔn nen 'an 'lɔ bɛ, e -ko 'ka 'wulo -wlu. ɛn 'an 'bɔ 'an 'fli -nɔan 'nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye 'yi "buɔ zɪɛ, ɛn ka'a 'men 'yɪ 'wo 'yi "dɪɛ, e ya 'kpa?

¹⁶Ma'an -wɛɛle 'nan 'kaan 'pan wu di. 'Wɪ 'kpa nen! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka 'man 'yɪ see "paa weinun -a, te an "lala "kooman 'ka 'lɔ -pɛ pee -ji zia. ¹⁷Minnun nen an o 'pa 'sia 'ka 'va bɛ, -tɪɛ 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ? ¹⁸An Tit tru 'ba 'nan 'e 'lɔ 'ka 'va. ɛn an -kaa "buɔ Zozizan 'tu 'pa 'va, -wɛɛ 'lɔ 'a. Tit nen e 'lɔ zɪɛ, e 'ka 'ta blɪ "lala "koodɪ -a 'ka 'lɔ? -Cɛjɛ, ya'a dreɛ zɪ "fo "di. Kɔɔ 'ku 'vale -a 'kue ci "nrɔndɪ a -tuwli, ɛn ku 'ta wula 'a -si -tuwli "da.

¹⁹-A -mie -nan bɛ, 'ka 'ci "nrɔnman 'nan, 'kue tin 'nɔnnɔn nen an ci -a -wɛɛnan. -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ di. 'Pian ku ya Crizi 'sunɔn 'a, ɛn 'winun nen kua dra bɛ, Bali le nen kua -sru "ve. 'Ku "buɔ Zozinɔn, 'wɪ pɛɛnɔn nen kua dra bɛ, kua dra 'nan -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁰Kɔɔ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, ma'an -taa "bɔlɛ 'ka man "le zɪ 'an ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ di. ɛn 'ka 'bɔ "nyian ka'a 'taa 'an 'tɔlɛ "le zɪ 'ka ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ di. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bɔa 'ka man te 'wɪ 'blɪdɪ a 'ka yei, ɛn te man budɪ -a 'ka yei, ɛn te ka ya 'ka nyran siadɪ 'ka cin yei, ɛn te bɔɛ "blɪdɪ a 'ka yei, ɛn te "srɔn wudɪ a 'ka yei, ɛn te ka "we 'ka cin man -wɪdɪ, ɛn te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, ɛn te ka'a ble 'ka cin yei "di. ²¹ɛn "nyian bɛ "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lɔ bɛ, Bali -taa -a dreɛ -e 'yra 'e 'an 'te "nyian 'cee "wɛan. ɛn 'an 'ta -taa "dreɛ -trɔdrɔ minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ dre 'e tɛdɛ, ɛn wa'a tian 'silɛ -a dredɪ man dɪɛ -wee "wɛan. An ya "vale 'o 'si 'wɪ pɛɛnɔn nen e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a dredɪ man. ɛn an ya "vale 'o 'si nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -a man! ɛn an ya "vale 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "dredɪ nen waa -trɔa 'o 'win -ji bɛ -a man!

Pɔl 'wɪ 'nyranman tin 'ba Korenti 'nɔn le

13 ¹Mɛn 'lɔdɪ 'ka 'va bɛ -a yaagazan nen an "ta -a -si "siala 'gu. Kaa -tɔa 'nan, wa'a fɔa -tuwli -e 'o -klan "di. ²-Yee "wɛan 'bɛ nen an ya tian 'ka man -kɔɔblɪ 'gʊɛ, 'wɪ nen maan 'vɪ te 'an 'cɛin "flizan 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, maan -fɔa "nyian 'ji minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ dre 'e tɛdɛ bɛ, -wɛ. ɛn e ya "nyian min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -te an 'lɔ bɛ, an 'wɪ tin "baa 'e 'plɛblɛ da, ma'an 'wɪ 'cɛa "fo "di. ³Kɔɔ ka ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'cɛɛ 'nan Crizi -ciala 'an 'va ɛn e 'wɪ tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, kaa -tɔa zɪ. ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, e 'ka min "blɛblɛ -a di. ⁴O Crizi pein yiba "plan da "le min "blɛblɛ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn e -ka. 'Wɪ 'kpa, 'pian 'bɛ nen 'gʊɛ -a yɪɛ a "man Bali -le 'plɛblɛ 'le "wɛan. 'Wɪ 'tuwli zɪɛ e ya 'kue vɛ -a. Ku dre min "blɛblɛ -a 'ku 'vale Crizi -a. 'Pian -te ku 'bɔla 'ka 'va bɛ, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'plɛblɛ a 'ku 'lɔ. Kɔɔ Bali -le 'plɛblɛ a -maan, ɛn 'belidɪ a 'ku 'lɔ 'ku 'vale Crizi -a.

⁵'Ka 'cee yi -teradt Zozi da -nanjen! En 'ka 'fli 'nanjen 'ka 'bɔ 'a, -e 'ka -tɔ! 'Ka 'nanjen -e 'ka -kɔnnɛn 'yi 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -tɔwli 'a. -Te ka'a yile zi dɛ, te 'cee yi -teradt Zozi da a 'wɪ 'tun 'a. ⁶-A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tɔlɛ 'nan 'ku 'kue vɛ -ci kɔɔn.

⁷Kɔ Bali tru "baa 'nan, te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔwli 'drɛ dɪ. 'Kue tin 'nɔnnɔn "cɛɛ kɔ'a -wɛɛman 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ. 'Pian kua -wɛɛman 'nan, 'ka 'wɪ 'yi 'drɛ. En -te minnun 'ka 'kɔ 'siala min -a dɛ, "kue ye 'wɪ 'tun 'a. ⁸Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le 'wɪ tɪɪtɪ bɛ, kɔ'a 'kɔlaman -e 'kɔ 'si -tɔ -yɔɔ 'dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn kua dra. ⁹-Yee "wɛan -te kɔ ya Bali -le 'wɪ 'ji "blɛblɛ ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ 'plɛblɛ bɛ, 'kɔ 'ci a 'e 'nrandɪ. 'Wɪ nɛn kua laabo Bali lɔ bɛ, -nyren zɪɛ. 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪɪtɪ da Bali -sru.

¹⁰An ya tian 'ka man -kɔɔbɪ ɛn an 'fluba 'gɔɛ -a cɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e -te an 'lɔ bɛ, 'an vɪlɛ 'an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Minsan -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn. 'Pian ya'a -nɔnle 'nan -e 'an 'ka fuila "man "dɪ, yaa -nɔn 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va.

¹¹'An "bɔ Zozinɔn, maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e 'kɔn 'e 'nrandɪ! En 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪɪtɪ da Bali -sru! En 'wɪnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ 'ka 'sia 'wɪ 'a! En 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! En 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔwli "da! En 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va! 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali nɛn e min ye "yi ɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka 'va.

Pɔl -a 'le 'sran 'tɔ bɔdɪ -a

¹²'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bɔ -atu -tɛdɪ -a o man! Minnun pɛɛnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a 'kɔ 'va 'gɔɛ, o 'ka 'tɔ bɔ.

¹³-Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! En -kaa "tɪ Bali -le min yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! En 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va!